

„SLOVENEK“ velja
po pošti na vsi strani Jugos-
lavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 100.—
za pol leta . . . „ 55.—
za četrt leta . . . „ 30.—
za en mesec . . . „ 18.—
Za naročnike celoletno K 140.—
V sobotna izdaja: —
za celo leto . . . K 20.—
za mesec . . . „ 25.—

SLOVENEK

Inzerati:
Enostopna petstvarica (60 mm
širina in 3 mm višina ali sje
preostoj)
za enkrat . . . po K 2.—
uredni ranglaj, postava
itd. . . po K 3.—
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši plač 50/60 mm K 1.—
Izhaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dva po praznikih,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/41.
Nekopirni se ne vračajo; neizbrana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava, št. 322.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun politične hrane.
Ljubljanske št. 630 za naročnike in št. 349 za oglase.
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, boev.-horo. 7563.

Kalne vode.

Vsled ukaza ministrstva za trgovino in industrijo Vas v smislu § 19 zakon. od 17. decembra 1862 št. 6 d. z. ex 1863 pozivljam, da objavite sledeči uradni popravek svojega uvodnika z dne 21. januarja 1920 št. 16 pod zglavljenjem »Kalne vode« na istem mestu in glede črk povsem na isti način, kakor je bil popravljeni članek natisnen:

Ni res, da »vlada ima premoga do-
voj in Kristan, minister šum in ruda,
nima nič proti temu, da se izvažajo
dnevno dva vagona premoga tvrdki
Fischl & Söhne v Celovec za kompen-
zacijo kvasa, ki bi ga lahko tako dobili
na podlagi trgovinske pogodbe z Nem-
ško Avstrijo.« Res pa je, da je Central-
na uprava dovolila izvoz dnevno dveh
vagonov velenjskega premoga, ker se
je nedvomno izkazalo, da tvrdka Fischl
& Söhne v Celovec sicer sploh ne bi
mogla izdelati nikakega kvasu in bi
bila brez tega izvoza Slovenija brez
kvasu.

Ni res, »da je v tujino šlo tri va-
gone mesa za tri vagone spomenikov.«
Res pa je, da je neka tvrdka prosila
za izvoz mesa in za to ponujala uvoz
spomenikov. Centralna uprava pa je
to prošnjo alimine zavrnila.

Ni res, »da je trgovinski minister
oziroma Centralna uprava dovolila iz-
vesti trgovcu Vokaču v Ljubljani 120
vagonov volne v Češko za prosti uvoz
blaga — spet brez vsakih garancij.«
Res pa je, da je Centralna uprava do-
volila izvoz 185.000 kg ovčje volne na
Češko v predelavo. Trгоvec Vokač je
položil kavcijo za to, da uvozi za izvo-
ženo množino volne polno vredno
sukno.

Ni res, »da je »Sokol« v Splitu do-
bil 2 vagona masti.« Res pa je, da »So-
kol« v Splitu za to niti prošil ni.

Ni res, da »je celo slovenska lite-
ratura dobila 3 vagone masti, ko se je
prepričala, da morje črnila ne zaleže
toliko kot lahko dobljena izvoznica.«
Res pa je, da se je v nekem izrednem
slučaju, kjer so tangirani interesi v
zasednem ozemlju, na predlog, ki so
ga podpisali predstavitelji vseh treh
političnih strank v Sloveniji, dovolil
minister za trgovino nekemu trgovcu
izvoz dveh vagonov masti, ki se je za-
vezal, da pomore nekemu pisatelju.

Ko je ena politična stranka desavura-
la dotičnika, ki je podpisal, je minister
dovolenje preklical. Izvoz se ni iz-
vršil.

Ni res, »da sta koruze lahko izpe-
ljala Sever & Gabršček 100 vagonov v
Nemško Avstrijo brez zdrave valute.«
Res pa je, da je za jugoslovansko bla-
govno poslovalnico na Dunaju prošil
njen zastopnik Ferdinand Sever za iz-
voz 200 vagonov koruze v Avstrijo pro-
ti kompenzaciji za polno vrednost v
soli in suknu, na kar je Centralna
uprava dovolila izvoz 150 vagonov ko-
ruze proti kompenzaciji v suknu v ena-
ki vrednosti ter pod pogojem, da se to
blago proda potom državne oblačilni-
ce ali pa pod državnim nadzorstvom.
Izvoznice so se smele izročiti še le te-
daj, ko bi se poslovalnica izkazala z
izvoznimi dovolili za sukno, od pristoi-
nih avstrijskih oblasti. Razven tega bi
morala poslovalnica položiti še kavci-
jo. Tudi ta izvoz se potem ni izvršil.
Na isti način je n. pr. Gospodarska
zveza še pred kratkim prosila za iz-
vozno dovoljenje proti kompenzaciji.

Ni res, da je bila beočinska fabri-
ka »pod ceno — skoro zastoj — pro-
dana pristašem JDS.« Res pa je, da je
nekaj delnic te tovarne brez interven-
cije oblasti prešlo na neki jugoslovans-
ki konsorcij, sestavljen iz belgrajskih
bank brez strankarske razlike. Podjet-
je pa je vkljub temu vsled odredbe tr-
govskega ministra ostalo pod sekve-
strom.

Ni res, da se je »podobno zgodilo z
znanim hrvaškim kopališčem Lipik,
ki je prišlo demokratskim zajedničar-
jem v roke s Kramerjevim podpisom.«
Res pa je, da je madjarsko podjetje
Lipik kupil neki hrvatski konzorcij,
pogodba pa se ni odobrila, ker je mi-
nistristvo za narodno zdravje glede ne-
katerih prostorov stavilo kupcem po-
goje, ki jih niso hoteli sprejeti.

Predsednik: dr. Zerjav.

Slovenska ministra.

Delo, delo, delo! je dejal dr. Korošec
kot minister prehrane srbskem časnikar-
ju, ki ga vprašal, kaj sodi o položaju v
državi. In kdor je objektivni, bo priznal,
da je tedanji minister prehrane delal veli-
kopotezno in za tri. Če velja za vsakega
človeka načelo: Vsak delaj na svojem me-

stu, za katerega si odgovoren, velja to še
posebno za vsakega ministra. Če ministri
v najresnejšem času po cele tedne, da ne
rečemo po cele mesece izostajajo iz mi-
nistristev in opravljajo druge posle, ki ne
spadajo v njihov resor, potem se nikakor
ne čudimo, da v ministristvih ne opazimo
resnega, smotrenega dela. Nikakor nismo
malenkostni, da ne bi tudi ministru privo-
ščili malo oddiha ali da bi kričali, če kdaj
napravi kako pot, ki ni strogo v zvezi z
njegovim resorom. Pa vsaka reč ima svoje
meje. Nekateri sedanji ministri bi bolj
zaslužili ime večnih popotnikov nego mi-
nistrov.

V tem oziru se posebno odlikuje mi-
nister šum in ruda, g. socialist Kristan. Če
bi bil poslan na Dunaj in v Nemčijo od
ministrskega sveta samo zato, da skuša
ugladiti pot sporazuma, bi nič ne rekli,
česar ne nam g. minister za šume in
rude ne zdi za to pripravna oseba. Na
Dunaju in v Berlinu so na krmilu sicer
socialisti, pa zastopnik naše države ne
more imeti naloge, delati propagando za
Nemško Avstrijo in reševati avstrijsko
socialistično vladno. Danes imamo za to
tem manj vzroka, ker pod sedanjo dunaj-
sko vladno koroški Nemci neprestano in z
najgršimi lažmi hujskajo zoper našo drža-
vo in pošiljajo še vedno v Pariz lažniva
poročila. Dunaj jih podpira. Minister za
šume in ruda je pa šel na Dunaj in v Ber-
lin delat kupčije. Lokomotive potrebu-
jemo, to je jasno. Ravnotako jasno je pa
tudi, da lokomotiv ne bo hodil kupovat
minister sam, ki ima za to uradnik« in
strokovnjake na razpolago; nakupovanje
strojev pa sploh ni zadeva ministra za
šume in ruda, razen če je s tem v zvezi
poceni potovanje na državne stroške in
zadeve, ki so socialistu mnogo bliže nego
ministru.

Ko bi gospod minister za šume in
ruda ostal pri svojem resoru, bi mu bile
prihranjene pikre opazke, ki se vsak dan
čujejo o njegovih lokomotivah. Pravijo, da
je dobil v Avstriji izranžirane ali vsaj
slabe stroje, Nemčija jih je pa odpovedala.
Sicer pa pričakujemo od g. ministra de-
menti, da je ta kupčija padla v vodo in
da natolcuje.

Kadar bo g. minister za šume in ruda
izpolnil poverjeno mu nalogu, da bo oskr-
bel Slovenijo s premožem toliko, da bo
železniški promet vsaj tako dober kakor
je bil pred pol letom, bomo njegovemu
ministrovanju tudi mi hvalo zapeli. Mi-
nistru šume in ruda bi vsekakor bolj pri-

stojalo posvetovati se v svrhu večje pro-
dukcije premoga s slovenskimi rudarji,
nego z dunajskimi socialisti. Nemški ru-
darji v Fohndorfu so en praznik delali,
da Celovčani na Božič niso zmrzovali,
trboveljski sodrugi pa štrajkajo, da ne bo
železniški promet funkcioniral; če želez-
nica ne dovaža živih, bo podana podlaga
za prevrat. Kaj ne da, gospod socialist,
alias minister za šume in ruda?

Za državo in narod bo gotovo korist-
nejše, ako se g. minister za šume in ruda
posveti popolnoma in izključno svoji te-
žavni ministrijski nalogi: radi pa priznamo,
da njemu bolj prija, osnavljati veliko in-
dustrijsko banko z milijardno glavnico, ki
bi imela dovolj mest v upravnem svetu,
recimo tudi za kakega penzioniranega mi-
nistra.

Trgovinsko ministrstvo je bilo vedno
v demokratski posesti. Demokratski po-
litiki so bili odločni zagovorniki svobodne
trgovine, ki ji je Jugoslov. klub naspro-
toval. Zmagala je demokratska večina in
danes bridko občutimo la uspeh demo-
kratske trgovinske politike, ki si jo go-
spodje demokrati lahko vtaknejo za klo-
buk. Trgovinska politika je pa postala
naravnost brezglava, odkar jo vodi g. mi-
nister dr. Kramer, tako brezglava, da jo
obsojajo celo srbski demokratski krogi.
Belgrajski »Trgovinski Glasnik«, ki je v
rokah demokratskih trgovcev, v št. 18
zelo ostro obsoja delovanje trgovinskega
in prehranjevalnega ministra. V teh dveh
ministristvih se dela neresno, brez načrta,
od danes do jutri, od slučajja do slučajja.
Z enim odlokom se nekaj uvaja, z drugim
ravno isto razveljavlja. V času od 17. okt.
do 5. novembra m. l. torej v razmahu 18
dni, je ministrijski svet uvedel tri različne
tarife, od katerih se ena od druge temeljno
razlikuje. . . . S temi naglimi skoki se
odvzema trgovcem možnost vsake orien-
tacije in vsaka podlaga za kalkulacijo.
Naš list je že ponovno v istem smislu pi-
sal, a slovenski demokratije v Ljubljani so
nam hudo oporekali. Belgrajski demo-
kratje pa tu soglašajo z nami in ne pro-
slavljajo talentov našega trgovinskega mi-
nistra.

Za trgovinsko ministrstvo je treba že
nekoliko strokovnega znanja in ne zado-
stujejo samo svetovalci, s vsak svojo direk-
tivo. Za g. dr. Kramerja in za državo bi
bilo bolje, ako bi bil ostal v ministristvu
za konstituantu, kjer bi mu bilo treba sa-
mo več dobrih juristov - znanstvenikov, da
bi bil predložil parlamentu zakonskih na-

LISTEK.

Cerkvene razmere v dobi komunizma na Ogrskem.

Poroča Peter Sinthern iz D. J. — Prevel
dr. Cukala.

Ugledni nemški, znanstveni, bogo-
slovni časopis »Linzer Quartals-
schrift« prinaša v svoji I. številki I.
1920. pod gornjim naslovom sestavek
izpod peresa Petra Sintherna, duhovnika
iz družbe Jezusove, v katerem odkriva
pisatelj doslej po večini nepoznane do-
godke iz dobe ogrskega boljševizma.
Ker so opisana dejstva vzgledna in ti-
pična za presojevanje komunizma in za
širšo javnost jako poučljiva, jih v na-
slednjem podajamo dobesedno. Podat-
ke za svoj spis je dobil g. pisatelj po
lastnem zahtevu od »razsodnega
očividca«, ki je pripravljen »vsako
izmed spodaj navedenih dejstev doka-
zati s pričami«.

Oskar Faber — »pravi mož«.

Ko se je uvedla na Ogrskem dikta-
tura sovjetov, je bil nastavljen namesto
ministra za verstvo: »likvi-
dator« verstva. Sovjetski mogotci so
za to službo izbrali moža z imenom:
Oskar Faber. Ta je bil sprva prote-
stant, potem konvertit; v svojem mla-
dostnem navdušenju je mislil, da najde
svoj življenski ideal v samostanu pija-
ristov, a ni ga našel, zato je po dveh le-
tih zapustil samostan, krenil k social-

stom ter postal najbesnejši nasprotnik
cerkve in fanatični sovražnik redovni-
štva. Vlada je vedela, kaj pomeni uso-
da cerkve v njegovih rokah. Za svojega
pomočnika si je izbral Faber bivšega
klerika in uskoka iz istega reda pijari-
stov — in pričela se je likvidacija!

»Iztrebite cerkev!«

Faber je hotel popolnoma
iztrebiti katoliško cerkev na
Ogrskem — ali tudi druga verstva,
se ne ve —!

»Le še eno leto ali dve leti bo ob-
stajala vera, a potem jo nadomesti na-
ravnoslovno svetovno naziranje«, je de-
jal sam, in tega ne utaji noben uradni
demanti tudi Knutičev ne! Ravnotako
je, kljub vsem nasprotnim trditvam
ugotovljeno, da je nameraval Faber za-
seči (konfiscirati) vse katoliške cerkve-
ne zgradbe in jih spremeniti v plesne,
godbene in kino-dvorane za veseljače-
nje božanstvenega ljudstva! Faber je
izjavil, da bo uporabljal nasproti du-
hovništvu in redovništvu najradikal-
nejša sredstva, grozil je, da pomori du-
hovnike »v masah«, če bi se usodili
ustavljati se njegovim nameram.

Toda katoliško ljudstvo je
poskrbelo, da boljševiška drevesa niso
zrastla do nebes. Izjalovila se je »za-
sega« cerkva; kjerkoli so pričeli »likvi-
datorji« s svojim »delom«, so doživeli
bridke izkušnje. V Budimpešti je ljud-
stvo cele dneve taborilo pred cerkvami,
posebno pred vzljubljenimi redovniški-
mi cerkvami; in junaki svobode so se
moralo le prečestokrat poslužiti na-

silja, da privedejo ljudstvo »k pa-
meti«. Po deželi niti poizkusili niso »za-
sega« redovniških zgradb, še manj pa
cerkv. Nasilniki so morali uvideti, da
je vera v ljudstvu zasidrana premočno,
da bi se umaknila tako surovim po-
izkusom!

Po ovinkih.

Zato so odnehali z odprtim nasi-
ljem in krenili na priljubljeno po-
t ovinkarstva: »Percutiam pasto-
rem — udaril bom pastirja!« »Zoper
vero«, tako so izjavljali, »nimamo prav-
ničesar, nasprotno, ker mora vsak člo-
vek imeti vero — seveda: razumno ve-
ro — se bo vlada sama potrudila za pri-
merno vero — torej vpeljala nekako
vero »made of Hungary« (z ogrsko va-
rstveno znamko). Pač pa so duhovni-
ki in cerkev na poti koristim
proletarjata, njim se ne sme pri-
znanati, z njimi nobene strpljivosti!
Kot nositelji načel nadnaravne avtorite-
tete, avtoritete »od zgoraj«, da morajo
duhovniki nujno pobijati vsako demo-
kracijo, vsak svetovni red, ki se gradi
od spodaj navzgor. Zato, ker da stoji
cerkev in duhovništvo v nasprotju z
demokratičnim naziranjem in z novim
svetovnim redom, naj se smatra za
»protirevolucionarje« in za sovražnike
države. Zato se mora z duhovništvom
v interesu demokratičnih naprav biti
neizprosni boj, boj za uničenje! (Ta ko-
munistična dogma je že od nekdanj pri-
ljubljena pesem, ki jo ponavljajo v vseh
spremembah sodobni socialisti in ni-
hovi duševni očeti v kulturnobojnih

»šlagerjih«: liberalci, sedaj nazvani:
»demokratki« — Op. prelagatelja.)

Podržavljenje premoženja.

Prvi vzvod, ki so ga napeli, da po
ovinkih iztrebijo kat. cerkev, je bila se-
kularizacija cerkvenega premoženja
(proglasitev cerkvenega premoženja za
državno last). Komunizem ne pozna za-
sebnosti lastnine, vse je državno; od »po-
državljenja« je cerkveno premoženje
ravno tako malo izvzeto kot premoženje
kateragakoli zasebnega društva. Tako
se je pričelo s podržavljanjem cerkve-
nega premoženja. Povsod so nastopili
»likvidatorji«, mnogi izmed njih so bili
bivši državni uradniki, a so
kakor so sami izjavili, prevzeli to
»službo« le z namenom, da sčitijo cer-
kev pred še večjim nasiljem. Na Ogr-
skem se danes niso na čistem, če je bila
ta službena gorečnost upravičena! Li-
kvidatorji so sestavili inventarje in
spravili nepremičnine pod državno
upravo. Dosedanjim upraviteljem ni
ostalo drugega kot spomin na minole,
lepše čase. S temi sredstvi so hoteli sov-
jetji ukloniti »bogastva vajeno« duhov-
ništvo in je prisiliti, da bo voljno orod-
je v rokah komunizma.

Dejansko je bilo duhovništvo po
tem činu oropano vseh življenskih sred-
stev. Dali so mu sicer listke za prehra-
no, a denar so mu vzeli; vrhutega je bil
navezan nakup življenskih potrebščin
na pripadnost k strokovnim društvom.

(Dalje.)

črtov, ki jih ni in jih je parlament nestrno pričakoval. Danes bi bila taka g. ministrskemu predsedniku sumljiva hitrica in nujnost za načrt za državnozborske volitve prihranjena, ker bi bil zakon v narodnem predstavništvu že lahko sprejet, ako bi bil g. minister za konstituantno pokazal v ministrstvu tisto živahnost, kakor jo kaže v strankarsko-politični borbi.

Najnesrečnejša pa je bila vloga slovenskih ministrov pri reševanju valutnega vprašanja. Koliko opravlja je imel telefon, da je opravil propagandno delo in slavospeve za ministra dr. Kramerja kot rešitelja domovine. Valutno reformo se je hotelo porabliti v strankarske namene, pa na tak način, da se je z našim občinstvom naravnost brilo norce.

Ko bi slovenska javnost ne bila samo strankarsko, marveč tudi stvarno orientirana, bi se za take atentate na zdravo pamet drugače zahvalila in bi zastopnike take finančne politike pobrala slana ena sama noč. Ministri so svojim strankam odgovorni. Ako stranke ne soglašajo z njihovo politiko, jih morajo pozvati, da krenejo na druga pota; če pa ministri tega ne storijo, je njihova dolžnost, da odstopijo. Dokler se to ne zgodi, so vse izjave socialistov in demokratov prazen humbug!

V Belemgradu vidimo v ministrstvih vse preveč političnega, pa premalo strokovnega delovanja. Ministrstva niso nobena igrača, pa tudi narod ne sme biti igrača raznih gospodov, ki se radi igrajo ministre!

Entenfin ultimati.

LDU Pariz, 25. jan. »Excelsior« priobčuje vsebino ultimata, ki so ga zavezniške velesile izročile jugoslovanski vladi. Po tej noti predlagajo zavezniki: 1. da se odpravi neodvisna reška država in se postavi mesto pod garancijo zveze narodov; 2. da se prideli Sušak Jugoslovanom; 3. da se potegne meja, ki zagotavlja a) zvezo po suhem med Reko in Istro vzdolž obali, vendar tako, da pusti na jugoslovanskem ozemlju vsa železnica, ki vodi iz Reke v Ljubljano; b) zavarovanje Trsta potom modifikacije takozvane Wilsonove črte v okolici Senožeč; 4. da se ustvari v Zadru v občinskih mejah neodvisna država pod garancijo zveze narodov; 5. da se Italiji Valona in mandat nad Albanijo in se ustanovi posebna vladavina za tista albanska okrožja, ki pridejo pod jugoslovansko upravo; 6. da se pridele Italiji otoki Lošinj, Pelagruž in Vis, drugi pa naj pridejo pod jugoslovansko suvereniteto; 7. da se demilitarizirajo vsi otoki v Jadranskem morju.

Iz zasedenega ozemlja.

Ustoličenje tržaškega škofa.

LDU Trst, 25. jan. Danes se je vršila v katedrali sv. Justa svečana ceremonija intronizacije novega tržaškega škofa msr. Angela Bartolomasijsa.

LDU Trst, 25. jan. O priliki ustoličenja novega tržaško-koprškega škofa pri naša »Edinost« naslednje statistične podatke o tržaško-koprski škofiji po zadnjem shematizmu iz leta 1918: Združeni škofiji imata 16 dekanatov. Od teh je 11 čisto jugoslovanskih 5 pa mešanih jugoslovansko-italijanskih. Čisto italijanskega ni nobenega. V obeh škofijah je okroglo 258.000 Jugoslovanov in 137.000 Italijanov, ali z drugimi besedami: dve tretjini Jugoslovanov in le ena tretjina Italijanov. Taka je torej narodnostna sestava tržaško-koprške škofije. Tržaška in koprška škofija nista bili nikdar italijanski, ampak mešani. Vedno je bil, zlasti kar se tiče tržaške škofije ogromen del — po dve tretjini, tri četrtine, sedem osmin jugoslovanskih. Škofija je imela namreč zdaj večji, zdaj manjši obseg. Samo sedež škofije je bil italijanski; ali bolje rečeno: tudi na sedežu škofije, posebno pa v Trstu, je bilo prebivalstvo vedno mešano — tudi v starih časih!

Stavka v Pulju končana.

LDU Pulj, 25. jan. Splošna stavka, ki je trajala tukaj okroglo 15 dni, se je danes končala. Delavci so nastopili zopet delo, le delavci plinarnice niso glasom »Piccolo della Sera« še šli na delo.

Italija.

Železničarska stavka v Italiji.

LDU Trst, 25. jan. Stavka italijanskih železničarjev se nadaljuje glasom lista »Lavoratore« kompaktno in disciplinirano. V Trstu stavka preko 3500 železničarjev. Stavkolomci ne dosegaajo števila 600, vstevši uradnike in posebno kategorijo železničarjev, o katerih trdi železniška uprava, da bi tudi brez njih lahko vzdržala redno službo dober mesec.

Anglija.

Angleške vzhodne kolonije v nevarnosti.

Veliki angleški imperij je najbolj občutljiv v eni točki: v Indiji. Indija ima svoj proletarijat že skozi desetletja v mestih in

na deželi. Strahovlada kast pritiska na ljudstvo in cepi narodne moči, kar angleški politiki zelo prav pride. Številne vstaje v Indiji so sicer nosile nacionalistično obilježje, a silo in zamah jim je dala lakota, ki je skoro vsako leto zahtevala na tisoče žrtev. Boljševiki so uvideli, da so v Indiji tla plodna za revolucionarna gesla in so začeli z obširno agitacijo. V Buhari in Kivi se zbirajo boljševiške čete, v Taškentu in Ashabadu stoji regularni rdeči polki, med katerimi je veliko število mažarskih ujetnikov. V Perziji se boljševiška agitacija silno širi. V Afganistanu in obmejnih delih Indije vsak hip izbruhnejo nemiri. Najbolj odločna so mezoopotamska plemena, od katerih se je en del proglasil neodvisnim. Angleške in arabske čete so se borile proti njim, pa brez uspeha. Angleški diplomatični krogi menijo, da stoji turške čete v Mali Aziji v zvezi s sovjetsko vlado in da bo v kratkem času prišlo do odločitve. Zato so se na nujno povelje podali angleški vojni minister, prvi lord-admiral, šef generalnega štaba in šef mornarice v Pariz, da sklepajo o tem vprašanju.

Mažarska.

Kaj izgube Mažari.

Od 325.000 km², ki jih je obsegala Ogrska, ostane Mažarjem še krog 100.000 km², od 21 milijonov prebivalstva še ne 8 milijonov. To pomeni, da izgubi 70% na ozemlju in 60% prebivalstva. Nadalje izgube Mažari 40 večjih mest, eno vseučilišče, 4 pravne fakultete, vse toplice v Tatrah in sploh na Slovaškem. Tujim državam pripade 14.000 km ogrskih železnic, tako da Mažari dobe komaj eno četrtino vsega železniškega omrežja. Polja za pšenico izgube 60%, za ječmen 57%, za turščico 70%, za krompir 60%, ovsu 73%, sladkorne pese 7%. Od lesne, železarske in kamnolomske industrije ne ostane mažarski republiki ničesar. Od tekstilne industrije izgubi 85%. Nadalje mora Mažarska dati sosednim državam dve tretjini svoje goveje živine in polovico svojih konj in preševcev.

Volitve na Mažarskem.

LDU Budimpešta, 28. jan. (Dun. KU) Listi prinašajo volivne rezultate, znane do polnoči. Krščansko-nacionalno združenje je dobilo 61 mandatov, stranka malih kmetov 55, socialni demokrati 4, nestrankarji 2 mandata in krščansko-socialna gospodarska stranka 1 mandat. Ozirom volitev bo 26.

Politične novice.

+ Gospodje ministri, odstopite! Valutno vprašanje še vedno razburja ljudstvo in to tembolj, kolikor bolj se bliža čas zamene. To vprašanje je postalo kočljivo, kakor pa vprašanje Reke; to čuti vsakdo, ki ima opraviti z ljudstvom. Le gotovi gospodje pri vladi in ministrstvu nočejo tega razumeti in v Beogradu energično pritrjujejo načrtu ministra Veljkovića. Počasi se je jelo svitati, odkod ta trimoglavost finančnega ministra. Iz svoječasne poročila ministra Kramerja in njegovega oprede velikega »financijskega« in »narodnega gospodarja« dr. Brezgarja je že bilo domnevati, da sta bila ta dva moža velika opora načrta ministra Veljkovića in njegovega svetovalca Bajkića. V zadnjem času pa smo tudi zaznali za mnenje ministra Kristana. Iz njegovega izvajanja je razvidno, da sta ravno »naša« dva ministra bila glavna podpora tega famoznega načrta za uničenje krone. Ignorant Kristan, kateri danes sedi v maslu in ki ima na toplem svoje velikanske prihranke, se lahko norčuje in priporoča radikalno operacijo na narodnem premoženju v odrešenih pokrajinah. Gotovo je, da njega ne bo bolelo, ker on je že v pravem času spravil vse na varno. Operacijo morajo napraviti pri bolniku v to poklicani zdravniki, ne pa sušmarji in pri taki važni operaciji, ko gre za narodno premoženje, ni, da bi sodelovali možje Kristanovega kalibra, ki se je kljub temu, da je bil poverjenik Narodne vlade, po svoji stranki vrnil v Narodno predstavništvo. Za kozle, ki jih preobrača sedaj v ministrstvu, hode odgovorna tudi socialdemokratska stranka, za nesrečno politiko dr. Kramerja pa JDS, ki ga drži in v listih demokratskih mladikov dr. Kramerjevo stališče glede valutnega vprašanja še zagovarja. Gospodje pri ministrstvu se igrajo z ognjem in govoričijo, da je odpor proti taki krivični izmeni le v časopisju, po Kristanu v »sajtengah«, ne pa v ljudstvu. Svarimo! Ne izvajate ljudstva na ulico, ker leva zbuditi je lahko, a ga zopet ukrotiti ni igrača, temveč stane mnogokrat velikanske žrtve in teh menda ne želijo v Beogradu! Najmanjše, kar mora zahtevati — in to takoj — ljudstvo na shodi je, da sklene in odpošlje nezaupnice tem ministrom, ter jih primora, da odložijo svoja mesta.

+ »Naprej« proti g. ministru Bukšegu. Glasilo pravih vernih marksistov piše pod naslovom »Kje so cenejša živila?«. »Kmalu bo dva meseca odkar se je poročalo, da dobimo cenejša živila v aprovizaciji. Izkaz-

nice smo že dobili; cenejših živil ni od nobene strani. Cene živil naraščajo od dne do dne. Opozarjamo torej merodajne kroge, da začnejo vendar enkrat že z izdajanjem teh cenejših živil. Ljudstvo je obljub že čez glavo sito.« — Ker je izmed »merodajnih« krogov najmerodajnejši minister za prehrano, je gotovo, da je »Naprej« napadel socialista-ministra Bukšega... Kaj bi pa rekel »Naprej«, če bi mi povedali to resnico, kot jo je izjemoma enkrat on? Imenoval bi to »trapaste izbruhe krščansko katoliške laži.«

+ Zavolje učiteljskih plač. Iz Beograda nam pišejo: Poslanci V. L. S. so intervenirali te dni zaradi zavlačevanja učiteljskih plač. Elaborat se je moral vrniti v Ljubljano, ker niso bili podani vsi potrebni podatki. Ko se ti podatki vrnejo, bo ministrstvo prosvete brzo rešilo zadevo ter akte izročilo finančnemu ministrstvu. V prošlem tednu v Ljubljani razglašena vladna razjasnjavanja torej ne odgovarjajo resnici.

+ Valuta — velika zmaga idej JDS. »Slov. Narod« piše včeraj: »Zloglasna relacija v načrtu valutne reforme se končno priznava celo od strani maloštevilnih in sramežljivih zagovornikov sedaj končno zadostno znanega projekta. Po dolgem času! Na celem kronskem ozemlju med tem že živo in praktično čutimo posledice te tako dolgo prikrivane relacije.« Ravno pred 14 dnevi je pa »največji finančni strokovnjak« dr. Milko Brezgar, zapisal v »Slov. Narodu« besede, ki so tako polne znanosti in ponosa, da je dobro, da se ne pozabijo. Čujte, naznanjam vam veliko veselje! »Danes zjutraj je došla iz Beograda vest, da se je včeraj cel dan vršila zgodovinska seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo in rešilo valutno vprašanje. O sklepu včerajšnje seje ministrskega sveta bo pisala bodočnost cele knjige, teoretičarji bodo desetletja o tem razpravljali, in marsikatera teorija o denarju se bo vsled tega sklepa revidirala. Daleč nazaj v zgodovino bi morali poseči, da bi našli tako valutno reformo, kakor se je ravnokar zaključila v Beogradu. V političnem oziru je ta zaključek velika zmaga idej, ki jih zastopa Demokratska Zajednica. Ako pogledamo nazaj in si predotimo hude borbe, ki so se vodile vsled valutnega vprašanja, moramo biti zadovoljni, da se je ta problem tako ugodno rešil.« — To je pisal finančni strokovnjak dr. Brezgar, ki je sam sedel v komisiji za valutno reformo! Vprašamo, ali se zaveda, kaj je zagrešil na našem narodnem gospodarstvu, ko je pisal te bedastoče? Oprt na svojo dozdnevno znanstveno avtoriteto je širil »zmago velikih idej« in mistificiral javnost o bistvu valutne rešitve. Čudimo se samo, da mu »demokratija« niso plačali te usluge z mestom vseučiliškega profesorja...

+ Dve naredbi, mesar Pucelj in dr. Žerjav. Predsednik deželne vlade g. dr. Žerjav je izdal dve naredbi. Prva brani zborovalno svobodo, druga prepoveduje zlorabljanje narodne himne po gostilnah, kavarnah in javnih shodih. Zoper obe naredbi so se vzgledno pregrešili »samostojni« na shodu J. K. Z. v Vel. Laščah, dne 25. jan. Mesar Pucelj je privlekel s sabo garde od 20 do 30 pijanih surovežev z namenom, da shod J. K. Z. razbije. To se mu sicer ni posrečilo, a posrečilo se mu je shod onemogočiti v toliko, v kolikor je bilo nemogoče predavati in v zvezi govoriti o načelnih, gospodarskih in političnih vprašanjih. — Ker je prehitro omagal in ker je postal govornik J. K. Z. preglašen, torej mesarju Pucelju nevaren, je zapel njegovo »zbor« narodno himno tako lepo, da bi bil Valjavec gotovo poročal: Zagnali so krulbo — — —. Kaj poroče predsednik deželne vlade o svojih sinovih, ki tako krasno rešpektirajo njegove naredbe.

+ Potemkinove vasi. »Nedelja« je bil zopet dan manifestacije soc. demokracije v Mariboru, kjer je izzvenel iz desetstisočih grl protest proti nasilju sedanje »demokratske« vlade, ki hoče proletarijat oropati volivne pravice. Tako piše »Naprej«. Svoje pristaše-ministre titulira z »demokratija!« Dokler sede ti gospodje v vladi, so soodgovorni za skupne sklepe vlade, tudi glede volivnega načrta! Proti samim sebi protestirajo soc. demokracije. Čudno je, da ni v vsej JSDS vsaj enega moža, ki bi ga ti lažnjivi in hinavski protesti ne zboleli. S takimi Potemkinovimi vasi se ljudstvo ne bo dalo varati. Samo v dokaz mu bodo, da JSDS mešetari z ljudskimi pravicami isti čas, ko igra vlogo ljudskega tribuna.

Dnevne novice.

— »Slovenec« se ustavi z dnem 4. februarja vsem p. n. naročnikom, ki do tega dne ne bodo imeli obnovljene naročnine za leto 1920. Tega roka se moramo brezpogojno držati zaradi reda pri računih in ker moramo ugotov-

viti natančno višino naloga lista. Vsak p. n. naročnik, ki se čuti s tem prizadetega, naj naglo stori svojo dolžnost, da ne bo neljubega prekinjenja v pošiljanju. Zamudnikom bomo doposlali pridržane številke takoj po prejemu plačila, a le do vstevši 15. februarja, potem pa plačilo podaljšali.

— V seji višjega šolskega sveta z dne 22. januarja 1920 se je sklepalo o naslednjih točkah: Odborile so se nekatere začasne pridelitve učiteljev na razpoložljiva mesta. Potrdili so se sklepi učiteljskih zborov v nekaterih disciplinarnih zadevah na srednjih šolah, kakor tudi glede oproščenja šolnine in podelitve izobraževalnih štipendij. Sklenilo se je predlagati poverjeništvu za uk in bogočastje oziroma ministrstvu prosvete, da se pomaknejo nekateri profesorji na srednjih šolah in učiteljskih v višje činovne razrede in ustaviti predlog glede podelitve stalnega mesta veroučitelja na realki v Mariboru. Sklenilo se je razširiti ljudske šole v Storah, na Igavasi, na Selcih in Skaručni, v Gorjah, na Robu in v Laščah, otvoriti ekspozituro v Podrožici in prešolati nekatere hiše krajne občine Hrašte-Mota. Dalje se je imenoval na podlagi razpisa za nadučitelja na Sladkem vrhu Hinko Bergant, stalni nadučitelj na Koblju, pridelen za časno na Sladki vrh, za učiteljico ravnotam pa Ana Bregant, učiteljica na Koblju; za učiteljico v Rečico se je imenovala Marija Matek, namestna učiteljica ravnotam. Druga mesta pa se naj zopet razpišejo. Sistemiziralo se je tudi učno mesto za učiteljico ženskih ročnih del v Zrelcu, Rodiškah in Medgorjah, ter se mesto podelilo dosedanji učiteljici J. Lobiner. Določile so se smernice za načrt novega disciplinarnega reda za srednje šole, posebno glede vprašanja dijaških organizacij in disciplinarnih sredstev in o predlogu na poverjeništvu za zvišanje nagrad za nadure in neobvezne predmete na srednjih in meščanskih šolah. Na njih prošnjo so se trajno upokojili: Učiteljica Leticija Kobale in učiteljica za ženska ročna dela Marija Vodlak in Antonija Strohauer. Odborile so se upokojitve nadučitelju Juriju Dominkušu, učiteljice Franciške Močnik-Terpinc in Antonije Pregelj-Ziegler. Sklenilo se je dalje po možnosti otvoriti v drugem polletju šolskega leta 1919/20 v Ljubljani in Mariboru šestmesečna tečaja za abituriente srednjih šol, ki bi se hoteli po maturi posvetiti učiteljskemu stanu. Odborila se je preureditev pomožne šole v Ljubljani. Vzelo se je na znanje poročilo o nadzorovanju ljudskih šol v Ormoškem šolskem okraju. — Predsednik Vadjal, I. r.

— Zborovanje podružnice Sloveske zveze za novomeški in ormoški okraj se vrši dne 5. februarja ob 13. uri v starem gimnazijskem poslopju v Novem mestu. Poleg drugega bodo na dnevnem redu referati zemljepisnega pouka v ljudski šoli, zato so vabljeni vsi člani, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

— Umrli je 27. t. m. gosp. Janez Modic v Iški Loki. Pokojnik je bil odkritega, jeklenega značaja in kot tak vedno trdna opora svojim težko preizkušenim sinovom in hčeram. Bil je iskrene in odprte duše in vsakdo ga je vzljubil, ki ga je poznal. Bodi mu časten spomin!

— Lovski krogi. Podpisano društvo opozarja, da nameravamo dobiti večjo količino divjačine, predvsem jerebice, za pozivljenje slovenskih lovišč, ki so med vojno neizmerno mnogo trpela. Dogovarjamo se z nekaterimi veleposestniki v Nemški Avstriji, ki so pripravljeni prepustiti nam nekaj divjačine. Cene še niso fiksirane, vendar niso pretirane. Pozivljamo tiste lovce, ki si hočejo nabaviti jerebice itd., naj to nemudoma sporoče podpisnemu odboru. Stvar je nujna in bi pri glasov po 5. februarju ne mogli več upoštevati. — Odbor »Slovenskega lovškega društva« v Ljubljani, Miklošičeva cesta 8.

— Udeleženci dvodnevnega delavskega tečaja za 1. in 2. februar dobe vse potrebne informacije v tajništvo Jugoslovanske Strokovne Zveze v Ljubljani v Jugoslovanski tiskarni II. nadstropje.

— Kako se preživljajo v zasedenem ozemlju. Prebivalstvo zasedenega ozemlja se preživlja z mesom živine, ki se vtiho-taplja tja. Tudi fižola dobe Lahji za svojo vojsko iz Ljubljane, dasi ga pri nas primanjkuje. Laška vojska je sicer demarkacijsko črto zavarovala z žično ograjo, katera ima v gotovih krajih zastražena vrata, toda ta vrata se odpro, kadar prihajajo tihotapci z živino in je že dogovorjeno, da dobi laška straža od vsakega vtiho-tapljenega vola ali konja 200 lir.

— Zamenjava kazencev z Nemško Avstrijo. V Špilju so prevzele naše oblasti iz kaznilnice v Gradcu kazence, katere so svoj čas obsojila sodišča, ki se naha-

jajo na našem ozemlju. 13 jih je. Vsem tem kazencem se je znižala doba njihove kazni za 1 leto in 5 mesecev. Naše oblasti so prevzele tudi prisiljenke iz Lankovica in kaznenke iz Gradca: 22 dam; iz naših kaznilnic so pa izročili oblastem Nemške Avstrije 23 »dam« in 6 nemških »gospodov«.

Ljubljanske novice.

Ij Umrli je 28. januarja gospa Marija Golia, vdova dvornega svetnika, stara 66 let. Pogreb bo v petek ob 3. uri popoldne. Naše iskreno sožalje!

Ij Krščansko ženstvo, gospe in gospodične — še enkrat v ljudno povabljeni k predavanju, ki bo danes, v četrtek, ob 5. popoldne v »srebrni« dvorani Uniona!

Ij Pevska zveza »Ljubljana« priredi v nedeljo, 8. februarja ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Union« pevski koncert. Vspored obsega razen ene nove Premrove skladbe same slovenske narodne pesmi. Prosimo naša društva v Ljubljani, da opuste ta večer vsako društveno prireditev, da se morejo vsi člani udeležiti koncerta.

Ij Pozivljamo celokupno akademsko omladino, da se v svrhu manifestacije in apelov na zavezniško akad. omladino zbere danes 29. t. m. ob 14. uri v veliki dvorani Uniona. — Udruženje jugoslov. akad. — beg., Ljubljana.

Ij Društvo državnih uslužbencev kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev za slovensko ozemlje obvešča svoje člane in vse strokovne organizacije, da se za četrtek 29. t. m. določeni izredni občni zbor vsled nenadoma nastalih zaprek ne vrši. — Predsedstvo.

Ij Prepovedan občni zbor. Dr. Zervaj je prepovedal izredni občni zbor Društva državnih uslužbencev, ki bi se moral vršiti danes.

Ij Društvo 1. ljubljanskih postreškov in komisijonarjev v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 1. februarja 1920 v veliki dvorani hotela Union predpustno veselico, pri kateri svira Domžalska godba. Začetek ob 8. uri zvečer.

Ij Vsem, ki niso dobili za nedeljsko predstavo veseligrice »Charleyeva teta« vstopnic in drugim našim prijateljem naznanjamo, da se igra ponovi v petek 30. januarja ob pol 8. uri zvečer v ljudskem domu. Med odmorom bo sviral dijaški orkester. — Cene prostorom so običajne. — Vstopnice se dobe v prodaji v trgovini g. Češnovar, Stari trg 16. Nedeljski uspeh igre jamči za dobro zabavo. Pridite!

Ij Češkoslovaški legionarji iz Sibirije so z japonsko ladjo »Jonan Maru« dospeli dne 27. t. m. v Trst in pridejo danes, dne 29. t. m. s tremi vlaki v Ljubljano. Prvi vlak pripelje okoli 8. ure (zjutraj) 1350 mož in 42 častnikov, sledi in lažno godbo 80 mož. Ti vojaki so služili v najstarejšem sibirskem polku, takimenovanem polku mistra Jana Husa. Pripeljejo se oboroženi.

Ij Šentpetersko prosvetno društvo. Današnji diskusijski večer odpade, ker je g. predavatelj zadržan.

Ij Tovariši - modroslovci! Sestanek modroslovcev v svrhu ustanovitve modroslovne strokovne organizacije se vrši v petek 30. januarja t. l. ob 11. uri v zbornici deželnega dvorca. — Čok Svobodin l. r., t. č. predsednik.

Ij Seja naraščajškega odseka se vrši danes ob 3. uri popoldne v Jugoslov. tiskarni, I. nadst. Povabljeni naj se seje gotovo udeležijo!

Ij Predavanje družabnega kluba se vrši danes zvečer ob 8. uri na verandi hotela Union. Posebna vabila se niso razpošiljala.

Ij Maturantsko društvo poštnih prometnih in čekovnih uradnikov v Ljubljani vabi svoje člane k važnemu sestanku, ki se vrši v petek 30. t. m. ob 20. uri v restavraciji gosp. Mraka na Rimski cesti.

Ij Iz gledališke pisarne. P. n. abonente opozarjamo ponovno, da se oglašijo čimprej v pisarni tajništva v opernem gledališču z vstopnicami za I. polletje in si podaljšajo abonement za II. polletje najpozneje do 1. februarja t. l. S predstavama dne 30. t. m. dobijo vsi A, B, C, D in E abonenti po 30 predstav tako, da se začne z 31. jan. že II. polletje. — Če se kdo p. n. abonentov do zgornjega termina ne oglasi, smo primorani smatrati to za odpoved in se bo sedež brezizjemno oddal novemu reflektantu. Na reklamacije po 1. svečanu se v nobenem slučaju ne bo moglo ozirati.

Ij »Pri belem konjičku«, burko v treh dejanjih bo ponovil Ljudski oder dne 2. februarja ob pol 8. uri zvečer. Ta lepa, vedno privlačna burka, ki je že mnogokrat napolnila našo dvorano, je v ti sezoni deloma novo zasledena in novo nastudirana. Predprodaja vstopnic bo kot po navadi.

Ij Ukradeni kolo. Svarim pred nakupom kolesa z znakom »Kinta«, ki je staro in je bilo ukradeni. Ako bo komu kaj znano, naj takoj sporoči Fr. Dežmanu, Cledališka ul. 10. Dotični dobi dobro nagrado.

Ultimat v jadranskem vprašanju.

Vlada odklonila ultimatum. — Amerika z nami.

Ententa si prizadeva, da naša vlada sprejme njen ultimatum. Francoski in angleški poslanik v Belemgradu sta posetila ministrskega predsednika, Italijansko in podkupljeno francosko časopisje skuša delati javno mnenje proti nam. Italijani uporabljajo tudi staro svojo metodo spletk, ki pa se ob enodušnem mišljenju vseh slojev naroda na vsem ozemlju naše države o jadranskem vprašanju razblinjajo. Rok za odgovor naše vlade je potekel. Oficielnega poročila o ministrskem svetu še ni, neoficielno pa se poroča, da je vlada ultimatum odklonila.

V tem odločilnem trenutku ni zbrana celokupna naša delegacija v Parizu. Predno je prišlo jadransko vprašanje v Parizu v odločilen štadij, sta odpotovala iz Pariza dva člana naše delegacije, Vesnić in dr. Smodlaka. Vesnić je odpotoval, kakor sam pravi, ravno sedaj iz Pariza, ker si je naš zunanji minister dr. Trumbić to vprašanje pridržal popolnoma zase, vsled česar drugi člani ne morejo nositi odgovornosti. Drugače je z dr. Smodlako. Tega je gnala iz Pariza slaba vest. Delegacija v Parizu ni vedno in povsod s potrebno soglasnostjo povdarjala jugoslovansko stališče celokupnega in enodušnega naroda v jadranskem vprašanju. Dr. Smodlaka je vedno mislil, da bo rešil Split, ako ne poudarja zahteve celega našega naroda po Gorici, Trstu, Reki. Zato je dr. Smodlaka zapustil Pariz, in sedaj oddalec gleda učinek svoje in ne narodove politike.

Belgrad, 28. jan. Vlada je dobila večeraj več informativnih poročil od naše mirovne delegacije v Parizu kakor tudi več depeš iz Washingtona. Čas za odgovor jugoslovanske delegacije na entintin ultimatum je potekel danes popoldne ob 12.

Najnovejša poročila.

VELIK PROTESTNI SHOD MARIBORSKEGA SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Maribor, 28. januarja. Nocoj se je vršil v dvorani Jug. Strok. Zveze protestni shod mariborskega slovenskega delavstva proti nasilju nemškega in socialnodemokratskega delavstva. V delavnicah južne železnice v Mariboru so namreč socialisti in Nemci vrgli na cesto večje število narodnozavednih delavcev. Vlada je bila nato opozorjena, kakor tudi drugi činitelji, ki pa niso prav ničesar storili za varstvo slovenskih delavcev, ki so še sedaj na cesti. Na shodu je govorilo večje število govornikov delavcev. Sprejelo se je naslednje resolucije: 1. Najodločnejše protestiramo proti nasilju socialnodemokratskega in nemškega delavstva. 2. Zahtevamo, da se odstranijo iz delavnice vsi nemški socialni demokrati in komunistični elementi, predvsem njihova vodja Nachtigall in vodja delavnic Ogrinc. 3. Pozivamo vlado, da takoj izžene iz Jugoslavije komunističnega voditelja napadov na Slovence Konrada Wallisch, ki je nedavno prišel z Ogrskega, očitno poslan od tamšnjih komunističnih organizacij. 4. Odločno protestiramo pri tej priliki proti laškemu in entintnemu imperializmu, ki hoče zaslužniti 900.000 najboljših Jugoslovancev. 5. Zahtevamo, da se takoj ustavi nemškonaacionalni komunistični list »Volksstimme«, ki hujska proti državnim interesom. 6. Ker sedanja demokratsko-socialistična vlada noče, čeravno je poučena, ničesar storiti proti preganjanju slovenskega delavstva v Mariboru in okolici, izrekamo tej vladi popolno nezaupanje. — Shod se je zaključil s petjem »Lepe naše domovine«.

JUNAŠTVO SAMOSTOJNIH.

Maribor, 28. januarja. V Dobju pri Planini so 25. t. m. samostojneži v družbi socialistov s kamenjem napadli uradnika Marka Kranjca, ki se je peljal na shod Kmetijske zveze v Dobjem.

VELIK POŽAR V MARIBORU.

Maribor, 28. januarja. Nocoj okoli 8. ure je začela goreti velika tovarna usnja tvrdke Albert Badel. Posrečilo se je požar lokalizirati.

UMETNO DVIGANJE DINARJA.

Belgrad, 28. jan. Ko se je pojavilo padanje kurza dinarja, je takoj izšel uradni oglas, s katerim se odreja kurz dinarja napram kroni v razmerju 1:4, dasi je padel dinar na 3.80. Iz tega je razvidno, kako se s službene strani na umetni način dviga tečaj dinarja.

KAKO SO NAM LAGALI DEMOKRATI O VALUTI.

Belgrad, 28. jan. Kako smo bili vsi naglašani od demokratov glede zamenjave kron za dinarje, je razvidno iz najnovejše

uri. Ministrski svet je imel večeraj popoldne sejo, na kateri je bil sklenjen odgovor naše vlade na ultimatum.

Belgrad, 28. januarja. Kakor poročajo s poučne strani, je naša vlada odgovorila na entintin ultimatum z izjavo, da se predloženi načrt glede rešitve jadranskega vprašanja ne more smatrati kot akt mirovne konference, nego kot pritisk, da se podpiše londonski pakt. Z ozirom na to ne najde jugoslovanska vlada vzroka, da odneha od stališča, ki ga je predsednik Wilson svoječasnno zavzel glede jadranskega vprašanja.

LDU New-York, 26. jan. Washingtonski dopisnik »Associated Press« brzojavlja: Uradno se ugotavlja, da ni nastopila v ameriškem stališču napram jadranskemu vprašanju od Wilsonove poslanice nobena izprememba in da se namerava strogo držati določb dogovora z Jugoslavo za uveljavljenje njihovih in italijanskih teritorialnih zahtev ob Jadranu. Ugotavlja se, da so ministrski predstavniki in člani konference v Parizu pri obravnavi tega vprašanja popolnoma upoštevali ameriško stališče in niso zato predlagali k dogovoru nobenih spreminjavalnih predlogov, ki bi bili napetili državni urad, da bi izpremenil svoj namen glede bodočnosti Reke. Zato se mora vsak naknadni dogovor, ki se sklene brez ameriškega privoljenja, izvesti brez udeležbe vlade Zedinjenih držav.

LDU Berlin, 28. jan. (ČTU) Kakor poroča »Messagero«, je Nitti, ko se je vrnil iz Pariza, sporočil ministrskemu svetu, da so zavezniki prosili Italijo, naj kratek čas počaka, predno bo zahtevala točno izvršitev londonske pogodbe. Med tem bodo zavezniki namerili za Italijo nove korake; ako bodo ti ostali brezuspešni, naj Italija zaupa na pomoč Anglije in Francije.

naredbe finančnega ministrstva, s katero se določa zamenjava dinarja za krone pri glavni državni blagajni. Doslovno se glasi ta naredba: Glavna državna blagajna sprejme na zahtevo posameznikov dinarske novčanice v zameno za krone po kurzu — 400 kron za 100 dinarjev.

DVOJNA MERA ZA REPUBLIKANCE.

Belgrad, 28. januarja. Srbska republikanska stranka se je naznanila v Belgradu z velikim razmahom in sedaj pišejo o njej tudi vsi demokrati listi. Ker je večina republikanskih poslancev v demokratski zajednici, hodi demokratski tisk okoli nove stranke kakor mačka okoli vrele kaše. Sedaj so v demokratski zajednici dve republikanski stranki, social-patriotje in demokratski republikanci. Zakaj so pri nas v Sloveniji kljub temu aretirali občinskega tajnika Marinčiča, nam je nerazumljivo.

† SLIKAR CELESTIN MEDOVIČ.

LDU Sarajevo, 28. jan. Telo umrlega slikarja Celestina Medoviča bodo prenesli v Kuno v Dalmaciji in pokopali v cerkvi, ki jo je pok. slikar okrasil s svojimi slikami. Za pogreb se vršijo velike priprave. Stroške pogreba je prevzela pokrajinska vlada.

REVOLUCIONARNO GIBANJE V ITALIJI.

LDU Curih, 26. januarja. (ČTU) Revolucionarno gibanje v Italiji narašča rapidno. Rusija je poslala velike vsote denarja v propagandne svrhe.

AMERIŠKI KONGRES.

LDU Washington, 28. jan. (DunKU) »Star« poroča: Predsednik Wilson bo prihodnje dni sklical kongres, da izposluje odobrenje posojila v znesku 150 milijonov dolarjev za nabavo živil za Avstrijo, Poljsko, razne druge evropske države in Armenijo.

HOOVER KANDIDAT ZA PREDSEDNIKA AMERIKE.

LDU Pariz, dne 27. januarja. (DunKU) »Echo de Paris« poroča: Hoover je končno sprejel kandidaturu za predsedniško mesto Zedinjenih držav. Vendar se ni še odločil, da-li bo kandidiral na programu demokratske ali republikanske stranke.

LDU Pariz, dne 27. januarja. (DunKU) »Agence Havas« poroča: Albert Hoover je bil danes dopoldne soglasno izvoljen za predsednika mednarodnega delovnega urada.

STANJE ERZBERGERJA.

LDU Berlin, 27. januarja. (Dun. KU) Wolffov urad poroča: Stanje ministra Erzbergerja se je nekoliko poslabšalo. Temperatura se je dvignila nad 37°, žila utripa le jako močno. Slabost traja dalje. Minister je jako utrujen in ni sprejel nobenega obiska, razen državnega podtajnika Moislata. Opravljati sme samo najnujnejše posle. Jutri popoldne se bodo njegovi zdravniki posvetovali iznova.

Narodno gledališče.

Opera,

V četrtek, 29. jan.: »Boheme«. Abon. A — 30.
V petek, 30. jan.: »Mignon«. Abon. E — 30.
V soboto, 31. jan.: »Boheme«. Abon. D — 31.
V nedeljo, 1. febr.: »Rusalka«. Izven abon.

Drama.

V četrtek, 29. jan.: »Korenček«. — Zenitev«. Izven abon., urad. predstava.
V petek, 30. jan.: »Na dnu«. Abon. C — 30.
V soboto, 31. jan.: »Brezdno«. Abon. B — 31.
V nedeljo, 1. febr., popoldne: »Na dnu«. Izven abon.; zvečer: »Hlapci«. Izven abon., delavska predstava.

Dijaški vestnik.

d »Danica«. Danes popoldne ob 1. uri se vrši odborova seja. — Tajnik.

d Redni občni zbor »Danice« se vrši v sredo dne 4. svečana ob pol 8. uri zvečer v mali dvorani hotela Union. Dnevni red: 1. poročilo odbora in revizorjev; 2. izpolnilitev odbora; 3. predavanje g. dr. Gosarja; Socijalno vprašanje. — Tajnik.

Orlovski vestnik.

Glasbeni odsek ima sejo danes ob 3. uri popoldne v Jugoslov. tiskarni, III. nadstropje. Udeležite se gotovo!

Prijateljski dekliski večer ljubljanskih orliških krožkov, Ljubljana, sv. Peter, sv. Jakob in Krekova prosveta se vrši v petek ob 7. uri zvečer v St. Jakobski Prosveti. Sv. Florijana ulica št. 15. Ker je sestanek velike važnosti, prosim, da se ga udeležijo vse sestre, neoziraje se na oddaljenost kraja. Predava č. g. Zabret. Bog živi! — Predsednica.

Krogle. Za tekmo pri mariborski prireditvi je določeno tudi metanje krogelj. Gospodarski odsek jih ima v zalogi in sicer stane 1 krogle brez poštnine 60 K. Najbolje je, ako jo kdo osebno v pisarni Orlovске zveze kupi. Naroča se pa lahko tudi po pošti. Ker je istih samo še 18 na razpolago, sežite takoj po njih.

Diplome. Bratski odseki prireajo slovesne sprejeme članov. V ta namen je založil Gospodarski odsek O. Z. diplome, katere naj prejmejo sprejeti bratje za spomin na ta dan. Cena diplom je 4 K. Naročite!

Gospodarstvo.

g Borzna poročila. LDU Curih, 27. januarja. (ČTU) Deviza na Dunaj 1.60, Berlin 5.50, Praga 5.50, avstrijski kronski bankovci 2.00. — LDU Dunaj, 27. januarja. (ČTU) Deviza na Zagreb 255—270, na Prago 242—360, SHS kronski bankovci 225—240.

g Ovčje kože. Belgrajska trgovska komora je zainteresirala angleške industrijske kroge za ovčje kože, kojih imamo na jugu naše države v precejšnjem številu. Kože bomo pošiljali v inozemstvo, a potem zgotovljeno blago za drag denar nazaj kupovali. Brezglava politika naših demokratov.

Prosveta.

pr Nočni čuvaj. Komedija v treh dejanjih. Spisal francoski: Sacha Guitry. — »To ni za ljubljanske razmere«, sem slišal po predstavi. Zdi se mi, da ta komedija tudi za resen del Pariza ni vžitna. Igra sama na sebi kot taka, če ne omenjamo igralcev, ni doživela uspeha. Satira ima tako topo konico, da komaj zapazimo, iz katere človeške slabosti se pisatelj norčuje, zdi se nam celo, da hoče pisatelj vsiliti človeški družbi lek, ki ozdravi vsako ljubosumje, ki povzroča notranji nemir in dela človeka nesposobnega za delo, po oni morali, ki nam je že znana iz spisov pisateljev galantne dobe. Poleg tega ima »Stari gospod« silno malo onih svojstev, ki so potrebni za junaka komedije; lahkoživcu se bo zdel dolgočasen moralist, v drugih pa bo vzbudil antipatijo, ki močno prevladuje simpatično stran igre. In če se že pisatelj ni držal čisto navadnih pravil, ki si jih je postavila dobra komedija v svojem razvoju do današnjih dni, ali nam je podal kako nadomestilo za to? Nobenega! Da odnese koncem prvega dejanja svojo ljubimko na rokavi iz sobe in da se drugo dejanje vrši v spalnici, to je že obrabljjen efektin pripomoček modernih iger. Po drugi strani ima igra samo par komičnih situacij in komaj tri nasmeha vredne dovlepe, tako, da je bilo občinstvo skorajda bolj resno, kot pri kakih dramih. — Po scenariji in po igralcih nismo dobili utisa, da se igra godi v Parizu. Manjkalo je onega salonskega ozračja in elegance, ki jo zahteva že tekst sam. V začetku prvega dejanja je bila družba lahkoživcev celo

preveč okorna, če izvajamo Miciča, ki v svoji mali vlogi ni bil slab. Plut je bil v vlogi »starega gospoda« po svoji maski in mimiki še dokaj dober, le njegov glas, se zdi, da ni spadal v ta okvir. Dober je bil Peček, ki ima potrebno eleganco in rutino in se je zaživel v milje. Vera Danilova sicer ni bila ona blesteča točka cele igre, kot bi morala biti, »nijanse ostanejo pri nji preveč zabrisane«, toda če izvajamo splošni pogrešek, ki sem ga omenil prej, ni bila slaba. Tudi Rakarjeva je dobro pogodila vlogo hišne. Če pomislimo, da je vloga igrana dovršeno tedaj, kadar igralec živi vlogo tako intenzivno, da vidimo pred seboj nove ljudi in nov milje in ne naših starih igralcev, moramo pripomniti, da nismo imeli tega utisa.

F. B.

Aprovizacija.

a Prodaja petroleja na A izkaznice. Na vsak prvi odrezek petrolejske A izkaz-

nice se dobi jeden liter petroleja, ki stane 8 K, v sledečih trgovinah: za I. okraj: na št. 556 do 615 pri Vrhovcu; za II. okraj: na št. 931 do 980 pri Jerančiču; za III. okraj: na št. 758 do 780 pri Sokliču, na št. 781 do 1000 pri Tušarju, Sp. Šiška; za VI. okraj: na št. 732 do 800 pri Zorčič, Dunajska cesta, na št. 631 do 731 pri Kugovniku, Udmat. — Prodaja petroleja na B izkaznice. Na vsak prvi odrezek petrolejske B izkaznice se dobi pol litra petroleja v sledečih trgovinah: za I. okraj: na št. 280 do 320 pri Zirkelbachu; za II. okraj: na št. 398 do 418 pri Miheliču; za III. okraj: na št. 272 do 312 pri Kranju, na št. 313 do 432 pri Tušarju, Sp. Šiška; za IV. okraj: na št. 520 do 600 pri Ješetju. — Prodaja petroleja na C izkaznice za obrtnike. Na vsak prvi odrezek C izkaznice za petrolej se dobi jeden in pol litra petroleja v sledečih trgovinah: za I. okraj: št. 132 do 216 pri Mehle-Vrečarju; za II. okraj: št. 73 do 113 pri Jerančiču; za III. okraj: št. 136 do 158 pri Sokliču; za V. okraj: št. 131 do

185 pri Zorcu. — S tem je zaloga petroleja začasno izčrpana.

a »Samopomoč« v Ljubljani razdeljuje svojo zalogo od danes naprej do 1. februarja in ne od 1. februarja, kot je bilo večeraj pomotoma zapisano. — Za mudnikom bo delila tudi moko še do 1. febr.

»Komur je znano sedanje bivališče g. Franceta Gabrijelčič, bivšega učitelja v Ložicah pri Kanalu oziroma njegove soproge, naj blagovoli to sporočiti orožniškemu stražmojstru Antonu Feršolju v Mariboru.

Išče se Marijan Logar, star 15 let iz Voloske, ki se je nahajal do konca decembra 1918 v sirotišču begunskega taborišča v Wagni. Naslov naj se pošlje na posredovalni urad za begunce v Ljubljani.

Veronika Grill, begunka iz Sv. Mihaela naj javi svoj naslov posredovalnemu uradu za begunce v Ljubljani.

Trpite na reumatizmu in ghtičnih bolečinah? Vdrženje s pravim Fellerjevim Elza fluidom je takorekoč dobrodejno! 6 dvojnatihi ali 2 velik specialni steklenici 2 K.

Rabite milo-odvajajoče sredstvo? Fellerjeve prave Elza kroglice izvršujejo svojo dolžnost! 6 skatljic 12 K — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 5 K. — Zelodec okrepčujoča Švedska tinktura 1 steklenica 12 K. — Omot in poština po sebi, a najceneje. Eugen V. Feller Stubica donja, Elzatrž št. 134, Hrvatska.

Dr. Bogdan Derč
ordinira brezplačno
vsaki dan od 1/4 do 1/2 v
ambulatoriju otroške bolnice
Streliška ulica št. 15.

Ortnar
ki se razume na sadjerejo in zelenjavo in se zamore izkazati s tozadevnimi dobrimi izpričevali se sprejme v trajno službo za posestvo na Delenjskem. Prosto stanovanje in dobra plača. Natančnejša pojasnila pri Otmaru Bamberg, Ljubljana, Kolodvor. ul. 131.

Sprejme organizisti ki bi znal voditi ali vsaj kako godalo. Istotam imajo tudi izvršteni zaslugek razni rokodelci, ki bi bili ob enem godbeniki. Tudi se prodaja več skoraj novih pihal. Ponudbe na upravo Slovence pod št. 373.

Naročajte „Slovenca“!

Zahvala.
Oh bridki izgubi naše blagopokojne, vsekdar nepozabne matere in tašče, ozir. sestre, tete, svakinje itd., gospe
Emilije Maurer
izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem, ki so obiskovali in tolažili udano trpečo bolnico, vsem, ki so nam dajali uteho in tolažbo, častiti duhovščini, sorodnikom, ki so prihiteli tudi iz daljnih krajev spremiti blago rajnico na zadnji poti, gospem, ki so prišle zadnji dan izkazati ji poslednjo čast, vsem prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sočutje, sploh vsem, ki so se nas spominjali v teh težkih dneh, in nam skušali lajšati bolešč.
Srčna hvala vsem in vsakemu posebej!
Raka-Kočevo, 23. januarja 1920.
Žalujoči ostali.

Potrži globoke žalosti javljamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem pretužno vest, da je Vsemogočni odpoklical našega preljubega očeta, gospoda
Janeza Modica
posestnika v Iškikolu
dne 27. t. m. ob 12. uri popoldne po kratki mučni bolezni, preidenega s tolažili sv. vere v svoje okrilje večnosti.
Pogreb nepozabnega pokojnika bo 29. t. m. ob 2 uri popoldne na pokopališču Ig-Studenec.
Žalujoči ostali:
Fran, Ivan, Davorin, Anton, Alojz, Peter, sinovi.
Marija, Uršula, hčeri.

Prodaja se krasno pohištvo obstoječe 1 postelje 6 stolov, 2 visoki omari, 1 omara s 4 predali, mizica in šivalni stroj. Naslov pove uprava lista pod št. 370.

K 2 letni deklici se išče mado dekle ali slepejša ženska, za popoldne ali celo dan. Dobra hrana in plača. Vpraša se naj: Tobacna ul. št. 5, I. nadstropje, levo. 359

Izgubila se je 27. t. m. dopoldne briantna broža od Rimske ceste, po Vegovi ulici, Turjaškem trgu, Čevljarski ulici, Gosposki ulici do Križevniške ulice, po Valva-zorjevem trgu nazaj na Rimsko cesto. Pošteni najditelj se prosi, da jo vrne proti nagradi na Rimsko cesto 13, I.

Podružnica centralne uprave za trgovski promet z inozemstvom v Ljubljani išče

knjigovodjo
z večletno prakso. Zahteva se popolno znanje dvojnega knjigovodstva. Nastop takoj. Prošnjam je priložiti zadnje šolsko izpričevalo in izpričevala o praktični sposobnosti.

KNJIGOVODJA
kot pomožna moč, zmožen enostavnega dvojnega ter ameriškega knjigovodstva, slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisanju, poleg tega za službeno uporabo srbo-hrvatskega in ruskega jezika, išče primerno službo. Nastop lahko takoj. Naslov pove uprava lista pod št. 370. 275.6

Sladna kava
znamka
„**VARDAR**“
v zavitkih po 1/2 in 1/5 kg.
Tovarna:
Jovo Gigovič - Nova Gradiška
Zaloga za Slovenijo:
Podružnica Jovo Gigovič
Maribor, Glavni trg 21.

Vincilij oženjen brez otrok, kateri razume vinogradstvo in sadjarstvo, išče se za mali vinograd z malim gospodarstvom. Prvotna plača 200 K. Ponudbe na M. Barianec Zagreb, Draškovičeva ul. 36.

Poslovodja
samostojni delavec s primerno prakso štajgarja in rudarsko-šolsko izobrazbo za rudokop rjavega premoga se sprejme. Premogokop Rogatec, Jugos avja.

Soliden gospod išče mesečno sobo, če možno s posebnim udomom. Dopisi se prosijo pod št. »dobra plača« na Anončno ekspedico Al. Matelič, Ljubljana Kongresni trg 3.

Kupujem vsako množino kol od dvih zajcev ter plačujem po najvišji anevol cen.

6311 (30) **IVAN BERNIK** klobučar v Višnji gori.

Išče se vestna in zanesljiva gospa ali go-podica k večim otrokom. Znati mora samostojno šivati. Plača in oskrba dobra. Starost od 25 do 35 let. Ponudbe na upravnishču pod samostojnost 300. 231

Izjava.

Podpisani Anton Žibert, nadeučitelj v p. na Ježici, preključem in obžaljem vse očitke, ki sem jih napisal na brezimni dopisnici, oddani 31. 10. 1919 na naslov gospoda dež. šolskega nadzornika Engelberta Gangla o gospodu Ivanu Perkotu, nadeučitelju na Ježici, kot neresnične in ne-snovane. Zavra-ljujem se gospodu Ivanu Perkotu, da je odstopil od zasebne obtožbe in se zavezuje plačati stroške in 200 K za šolsko telovadnico na Ježici.

Anton Žibert.

3 rodbine skupno iščejo stanovanje

obstoječe iz 6-7 sob, kuhinje, kopalne sobe, vsemi pritliklinami ter električno razsvetljavo v mestu ali na periferiji Ljubljane, za takoj ali pozneje. Oskrba z kurjavo in posebna nagrada dotičnemu, ki stanovanje oskrbi, zagotovljen. — Sporočila se prosijo pod »Kujavce« na anon-no ekspedico Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Pozor, lovci!

V petek 23. t. m. ob 8. uri zvečer mi je iz mojega stanovanja, Miklošičeva cesta št. 8,

ušel lovski pes brak,

čistokrven Istrijan. Pes je šest let star, močne postave, posebno globokih prs, bel ko sneg, ima na desnem ušesu in na hrbtu malo rmeno liso, je približno 57 cm visok in 90 cm dolg. Dlake je resaste, dolgih visečih ušes, košatega stegnjenega repa, ki ga na koncu za spoznanje na levo krivi. Ime mu je Sultan. Okrog vratu nosi močan usnjat ovratnik na zadrgo iz rjavega usnja, z dvema nikljastima obročema in enako ploščico brez napisa. Pes je iz Ljubnega pri Podnartu in jo je ubral najbrž proti domu. Toda ker je zelo krotak, je mogoče, da se je že tu v Ljubljani ali pa v ljubljanski okolici komu pridružil. Vse svoje lovske prijatelje in znance prosim, naj vsak v svojem okolišu malo poizveduje za tem psom in naj ljudi opozarja, da dobi, kdor psa izsledi, 100 K nagrade, da pa tisti, ki bo psa skrival, zapade sodišču.

Ljubljana, 28. januarja 1920.
Dr. Ivan Lourenčič, predsednik
»Slovenskega lovskega društva«
Ljubljana, Miklošičeva cesta 8.

Kupuje o se dobro ohranjeni šivalni stroji in stojala

Ponudbe na Jos. Petelin, Ljubljana

Imamo naprodaj cel vagon

JAJC

katere oddamo v zabujih po 1440 komadov (10 gros) to zmerni ceni Balkan trg, šped. in kom. del. dr. Ljubljana, Dunajska cesta 33.

Vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupuje vedno ter plačuje najbolje trg. firma J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko.

Iščemo

strugarske mojstre in uradnika za zvonarno

ki naj bo več knjigovodstva in vsaj deloma glasbeno izobražen.

Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana.

Razglas.

Državna žrebčarna na Selu pri Ljubljani rabi za plemenito dobo 1920 in sicer od 15. februarja do 10. julija 1920. postajevođjo in možto za žrebčarsko službo na plemenitih postajah v Sloveniji.

Neaktivni bivši žrebčarji se s tem vabijo, da se do 8. februarja 1920 zglase pismeno ali ustmeno pri državni žrebčarni na Selu, pošta Moste pri Ljubljani.

Plača: Vojaške pristojbine s primerno doklado.

Vodstvo državne žrebčarne.

Prvovrstna

uretenca za krožne žage

dobavlja točno

Ing. A. Dostal, Gradec Maiffredy 1.

Naša preljuba mamica
MARIJA GOLIA
dvornega svetnika vdova
je danes ob treh zjutraj prevleđena s tolažili sv. vere v 66. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb bo v petek ob treh popoldne iz Bleiweisove ceste št. 5 k sv. Križu.
O tem obveščamo vse sorodnike, prijatelje in znance, ter jih prosimo tihega sožalja.
Ljubljana, 28. januarja 1920.
Gustav Golia, Gizela Suklje, Vladimir, Dragotin, Pavel, Adolf in Cirila Golia.
Brez posebnega obvestila.
Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.